

STAV SENIORSKÉHO BYDLENÍ

OBSAH

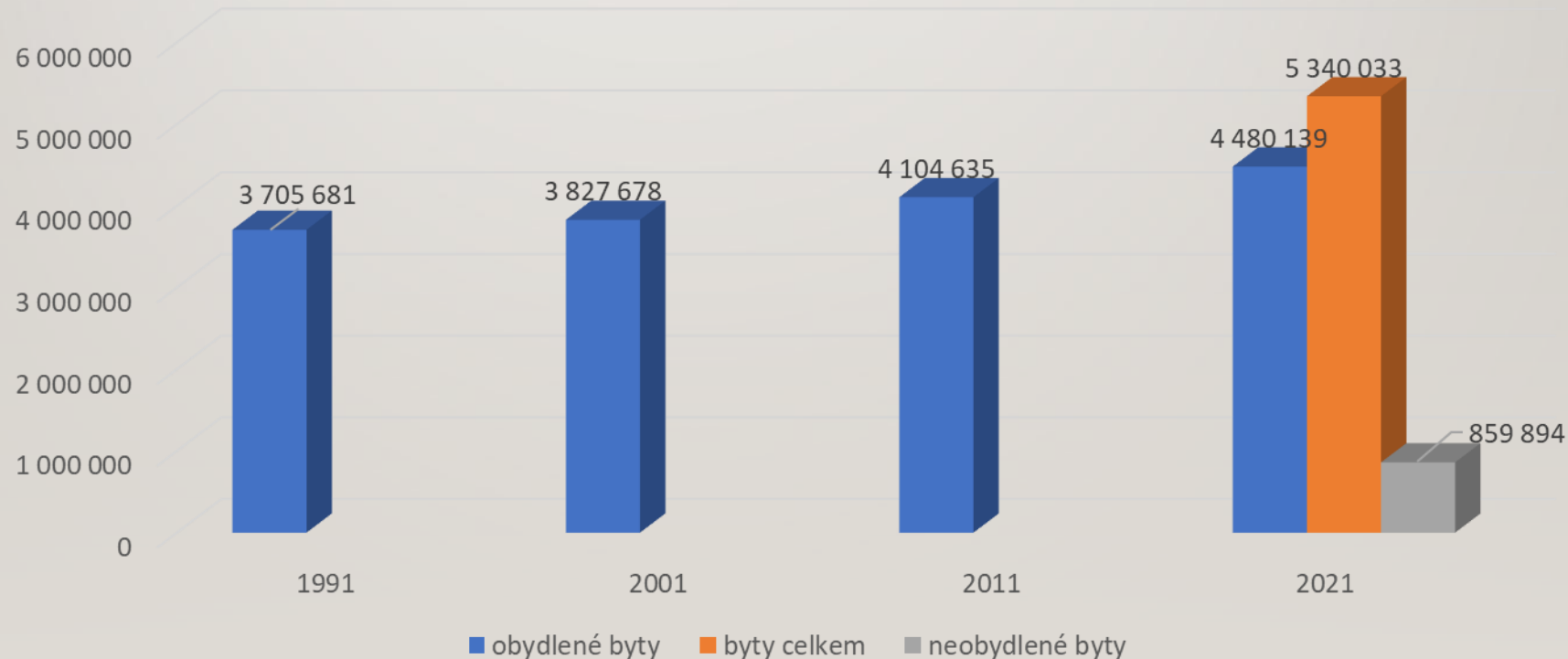
- **I. ÚVOD**
- **II. BYDLENÍ DLE DAT STATISTIKŮ**
- **III. FINANČNÍ SITUACE SENIORŮ**
- **IV. SENIOŘI A NÁKLADY NA BYDLENÍ**
- **V. ZÁVĚR**

I. ÚVOD

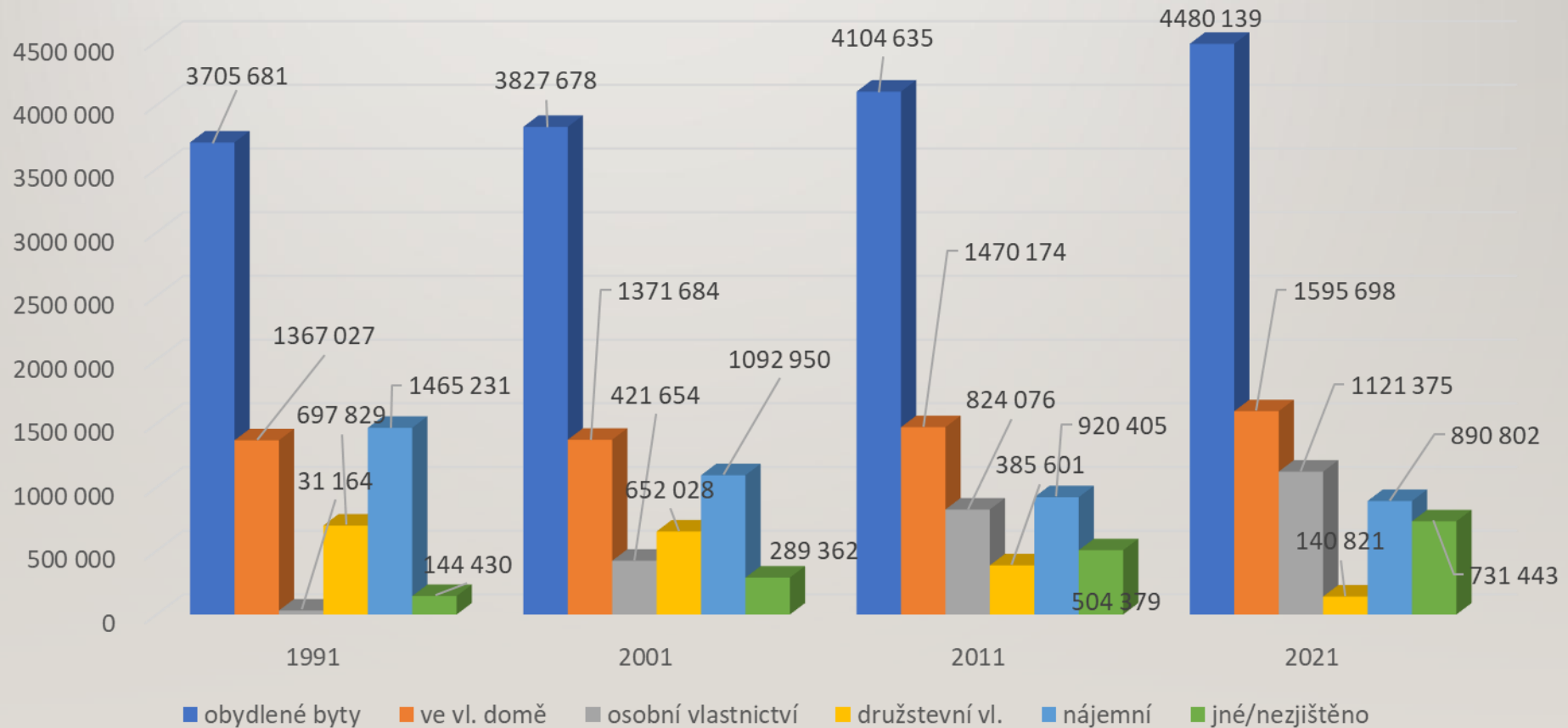
- Bydlení je **jednou ze základních životních potřeb** člověka..
- Právo na bydlení je od roku 1948 zakotveno ve Všeobecné deklaraci lidských práv OSN.
- Právo na bydlení je rozpracováno i v Evropské sociální chartě a jejím dodatkovém protokolu - *umožnit starým lidem, aby si zvolili způsob života a vedli, jak dlouho chtějí a mohou, nezávislý život ve známém prostředí poskytnutím: **bydlení přiměřeného jejich potřebám a zdravotnímu stavu nebo poskytnutím dostatečné podpory na přizpůsobení jejich bydlení.***

II. BYDLENÍ DLE STATISTICKÝCH DAT

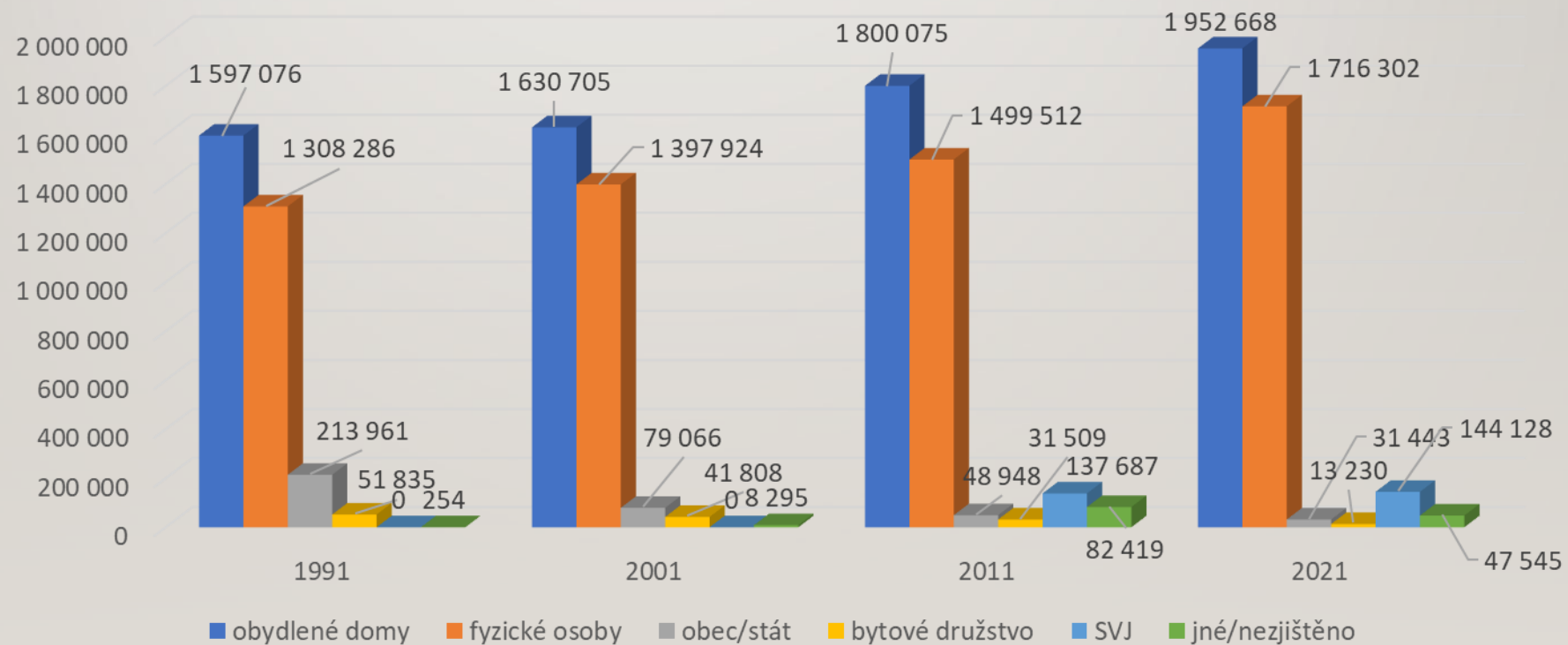
a) Vývoj počtu bytů:

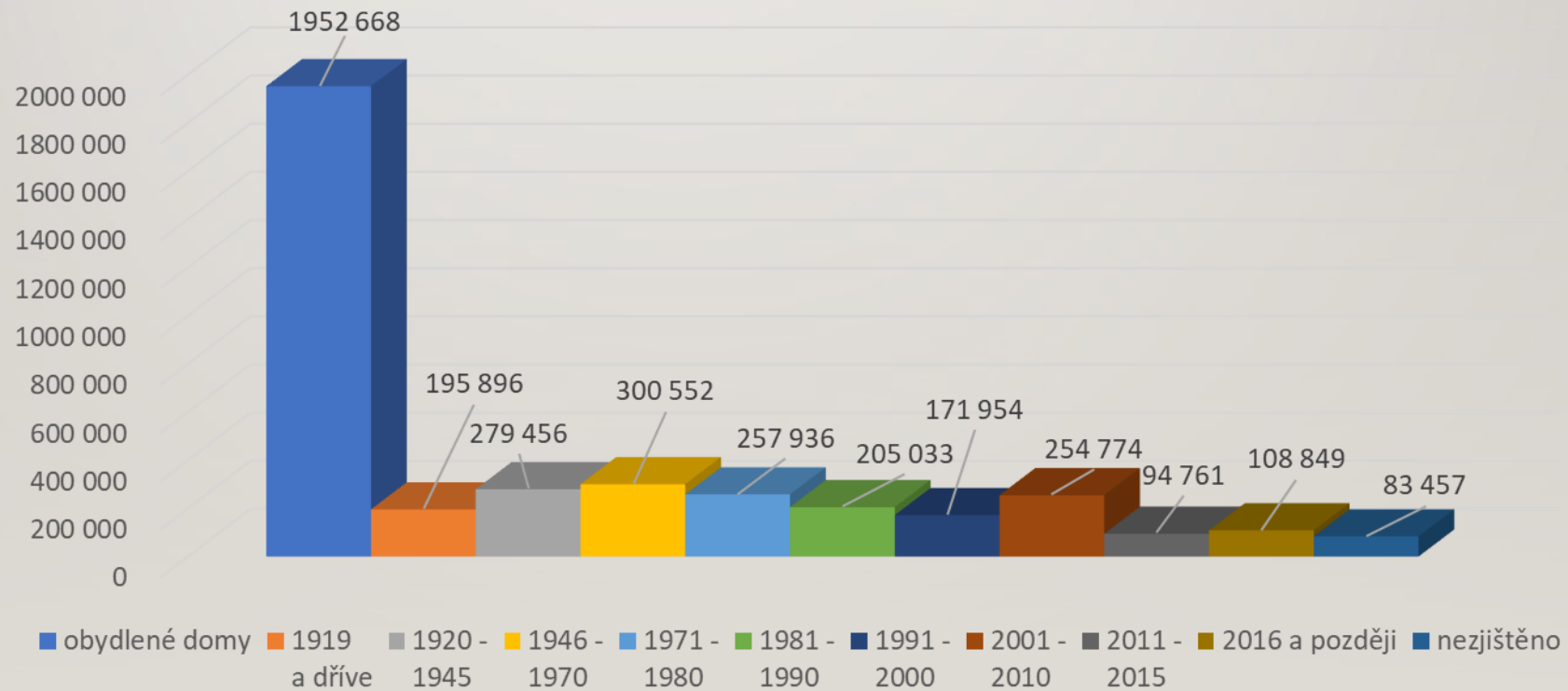
a) Vývoj počtu bytů, dělení dle vlastníka

b) Vývoj počtu domů, dělení dle vlastníka

c) Rozdělení domů podle období výstavby či rekonstrukce

Shrnutí

- ❑ **Počet domů i bytů roste, převažuje vlastnická forma.**
- ❑ Z celkového počtu 2 317 276 domů bylo 364 608 neobydlených.
- ❑ Výrazný pokles bytového fondu obcí/státu i pokles bydlení družstevního.
- ❑ Z celkového počtu 1 952 668 obydlených domů bylo 1 410 827 postaveno či rekonstruováno před rokem 2000.

- ❑ Vzhledem ke stáří bytového fondu se do problémů dostávají dvě skupiny seniorů – v nájemním bytě a ve starém domě.
- ❑ A to zejména pokud zůstanou osamoceni.

III. FINANČNÍ SITUACE SENIORŮ

- ❑ Hrubé příjmy domácností jednotlivců starších 65 let tvoří převážně důchody, je to 87 %.
- ❑ Příjmy domácností osamělých seniorů nad 65 let jsou kolem 200 tisíc Kč ročně.
- ❑ To je o 115 tisíc Kč méně, než příjmy domácností jednotlivců pod 65 let.

- ❑ Výrazný příjmový rozdíl zaznamenaly mezi sebou rovněž domácnosti dvojic dospělých.
- ❑ Ty, v níž jsou oba mladší 65 let, mají téměř o 100 tisíc korun vyšší průměrné čisté příjmy než pár, v němž oba překročili věkovou hranici 65 let.
- ❑ Ve skupině jednotlivců nad 65 let bylo domácností, které vycházejí obtížně s příjmy, necelých 19 procent.
- ❑ Indikátor míry ohrožení příjmovou chudobou udává podíl osob v domácnostech, které nedosahují na stanovenou výši příjmů.

- ❑ V roce 2020 dosáhla míra ohrožení příjmovou chudobou hodnoty 9,5 %.
- ❑ Ve skupině seniorů starších 65 let byl podíl osob s příjmem pod hranicí chudoby 14,7 %.
- ❑ Domácností ohrožených příjmovou chudobou bylo v roce 2020 mezi jednotlivci nad 65 let necelých 38 % (v roce 2015, to bylo 17,8 %).
- ❑ Přírůstky osob ohrožených příjmovou chudobou tvoří téměř výhradně domácnosti jednotlivců starších 65 let, jinými slovy nepracující důchodci, kteří žijí sami.

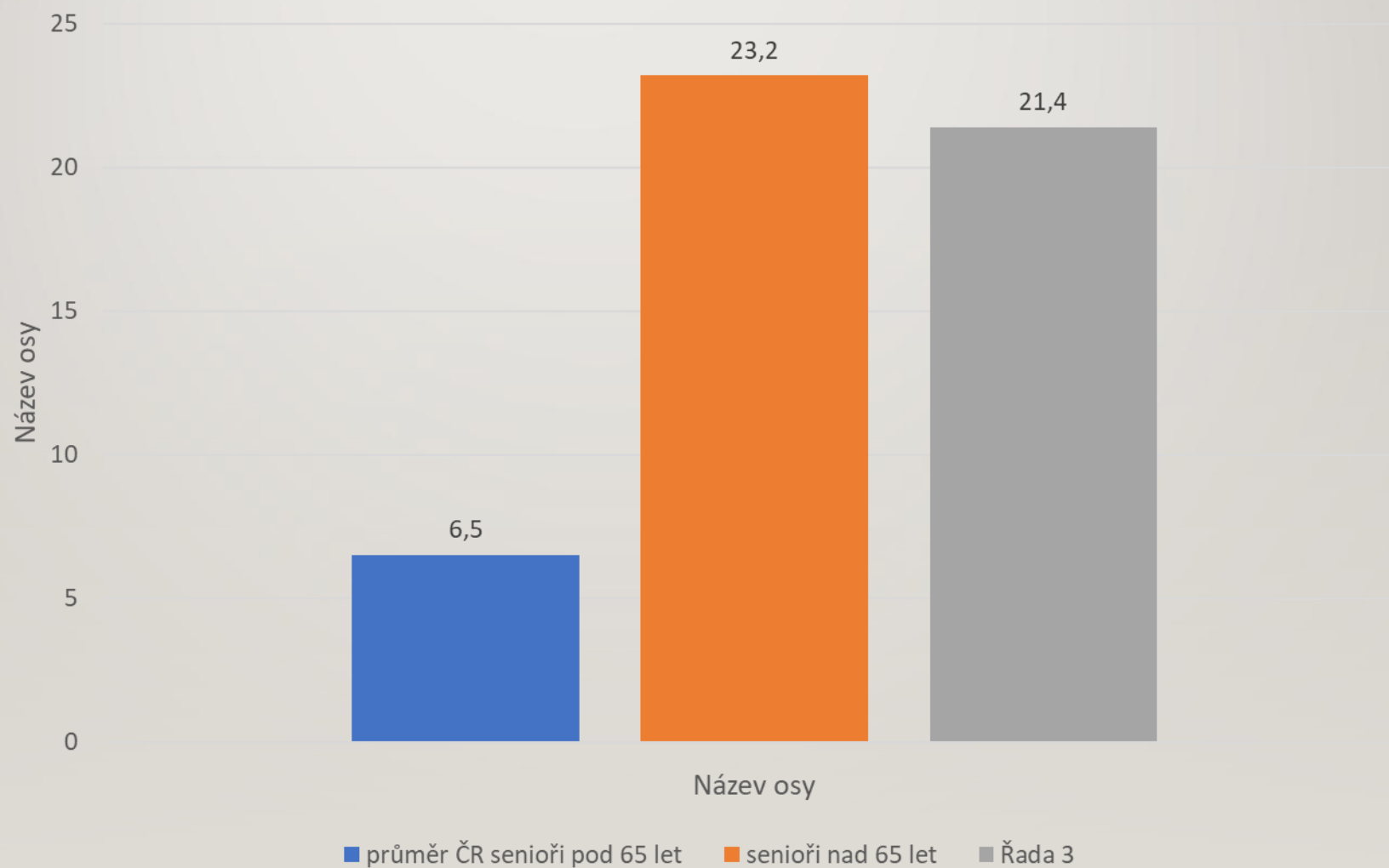
IV. SENIOŘI A NÁKLADY NA BYDLENÍ

- ❑ Náklady spojené s bydlením bývají pro domácnosti nejvýraznější položkou rodinného rozpočtu.
- ❑ Do těchto výdajů se zahrnuje nájemné (v pronajatých bytech), resp. úhrada za užívání bytu (v bytech v osobním vlastnictví a družstevních bytech), platby za dodávky energií (elektrina, plyn, teplo a teplá voda), vodné a stočné, odvoz odpadků, paliva a ostatní služby spojené s bydlením.

- ❑ Do kategorie výdajů za bydlení nespádají náklady na pořízení bydlení, splátky hypotéky či úvěru ani náklady na běžnou údržbu či rekonstrukci.
- ❑ Za rok 2020 činily průměrné měsíční výdaje domácností za bydlení 5 979 Kč.
- ❑ Nejmenší částku na bydlení měsíčně (4 566 Kč) vynaložily domácnosti jednotlivců starších 65 let.
- ❑ Nicméně právě osaměle žijící senioři vynakládají na bydlení největší část ze svých příjmů, více než čtvrtinu, třebaže jsou jejich výdaje v této oblasti nejnižší.

- ❑ Pro necelých sedm procent českých domácností představují výdaje na bydlení včetně energií více než 40 % z jejich čistých peněžních příjmů.
- ❑ Lze pozorovat, že k nim patří vysoký podíl domácností seniorů nad 65 let, konkrétně se tento jev týkal 21,4 % z nich.
- ❑ Obecně se sice zlepšuje vnímání nákladů na bydlení jakožto zátěže rodinného rozpočtu, pětina jednotlivců starších 65 let však považuje své náklady na bydlení za velkou zátěž.
- ❑ To bylo před energetickou krizí...

Výdaje za bydlení vyšší než 40 % příjmů

Příjmy a životní podmínky domácností 2021, ČSÚ

Počet domácností důchodců celkem: 1 532 218

Z toho bydlí:

- ☐ 38,2 % domácností ve vlastním domě
- ☐ 30,9 % domácností v bytě v osobním vlastnictví
- ☐ 7 % domácností v družstevním bytě
- ☐ 9,7 % domácností u příbuzných a známých
- ☐ 12 % domácností obývá nájemní byty s tržním nájemným
- ☐ 2,3 % domácností obývá nájemní byty se sníženým nájemným

Ve městě nad 100 000 obyvatel žije 20, 9 % domácností důchodců

Shrnutí

- ❑ **Počet seniorských domácností ohrozených príjmovou chudobou roste.**
- ❑ A to zejména v kategorii 65 +.
- ❑ Pro tyto osoby znamenaly, ještě před aktuální energetickou krizí, úhrady související s bydlením, výrazný výdaj.
- ❑ Aktuálně je to problém daleko větší části seniorů.

- ❑ **Dříve se problém týkal převážně osamocených seniorek, které bydlely v nájemních bytech ve velkých městech.**
- ❑ To je způsobeno rozdíly ve výši penzí mužů a žen,
- ❑ Nyní jsme ale zaznamenali potíže i u mužů.
- ❑ Problémy se netýkají pouze nájemního bydlení.
- ❑ V potížích jsou i senioři, kteří bydlí ve starších domech.
- ❑ Finance na výrazné rekonstrukce, které by pomohly řešit aktuální energetickou krizi nemají, nebo jim nepostačují.

❑ **Problémem je i případná realizace.**

❑ Tedy výběr firmy, vyřízení formalit, hlídání případné stavby...

IV. SOCIÁLNÍ DÁVKY NA BYDLENÍ

K zabezpečení finanční dostupnosti bydlení jsou v českém sociálním systému zavedeny dvě sociální dávky na bydlení.

A to:

- ☐ Příspěvek na bydlení
- ☐ Doplatek na bydlení

- ❑ Na doplatek na bydlení dosáhne přibližně 5 700 příjemců starobních penzí.
- ❑ Druhá dávka, tedy příspěvek na bydlení, je ale seniorskou populací využívána výrazněji.
- ❑ V poslední roce došlo i z popudu RS ČR ke dvěma úpravám tak, aby na ni dosáhlo více domácností.
- ❑ Častěji než kdy dříve radíme i využít mimořádnou dávku okamžité pomoci.

❑ Usnadnění pomocí možnosti podat dávku on-line se seniorské populace netýká.

❑ Pouze 40 % seniorských domácností má doma počítač a jen 44 % seniorských domácností má doma internet.

❑ Navíc ve chvíli, kdy domácnostem nezbývá na úhradu základních potřeb, je pro ně internet naprosto zbytnou položkou.

❑ Na okraj poznamenejme, že ceny daz, ale i mobilních tarifů, patří k nejvyšším v EU.

VI. ZÁVĚR

1. Ačkoli v uplynulých letech příjmy seniorských domácností rostly, byly pro pětinu příjemců starobní penze náklady spojené s bydlením výraznými.
2. U seniorů starších 65 let byl podíl osob s příjmem pod hranicí chudoby 14,7 %.
3. I počet domácností ohrožených příjmovou chudobou mezi jednotlivci nad 65 let vzrostl.

3. **Těžké životní podmínky se týkají seniorů** bydlících v nájemních bytech s tržním nájemným zejména ve statutárních městech, ale i těch ve starých domech,
4. Vyřešení situace je v rukách státu a obcí.
5. Spoléhat pouze na soukromý sektor nelze.
6. Aktuálně zaznamenáváme zvyšování cen nájmu, které odrážejí zvýšenou poptávku po nájemním bydlení, vzhledem k aktuálním nastavení úrokových sazeb.

5. Okolní metropole rozšiřují portfolia obecních bytů a staví byty s regulovanými nájemem.

6. V ČR se ale bytový fond vesměs stále privatizuje.

7. Rada seniorů České republiky o finančně dostupné a kvalitní seniorské bydlení usiluje již od roku 2007.

- prosazovala mimo jiné zpracovat zákon o sociálním bydlení,
- do roku 2022 postavit 10 000 malometrážních bytů pro seniory,
- stanovit povinnost státu a obcím zpracovávat objektivní evidenční cenové mapy nájemného,
- zrušit nástroj soudního znalce při zjišťování srovnatelného nájemného v místě pro účely soudního řízení.

Děkuji vám za pozornost

Ing. Lenka Desatová
předsedkyně Rady seniorů ČR

Kontakt: nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3

Tel.: +420 725 305 153

E-mail: rscr@rscr.cz

Web: www.rscr.cz